

בדוח 52א שלושה חלקים : האחד הינו **ביקורת רב-מוסדית**, הכולל פרקים העוסקים בנושאים שנבדקו בד בבד בכמה גופים מבוקרים. הפרק השני דן במערכת הביטחון, והשלישי - במוסדות המדינה.

לשני פרקים מתוך החלק הראשון, יש נגיעה לבחירות ברשויות המקומיות - הליך שהוא מאבני היסוד של חברה דמוקרטית - ומכאן חשיבותם.

אחד הפרקים האלה דן בשימוש שנעשה בכספי רשויות מקומיות לצורך תעמולת הבחירות. הביקורת העלתה, כי ראשי רשויות מקומיות הוציאו מכספי הרשויות על תעמולת בחירות, אף שהדבר נאסר בחוק. בכך ניצלו את הקופה הציבורית למימוש מטרותיהם האישיות ולהגדלת סיכוייהם להיבחר שוב. במעשה זה יש משום שימוש לרעה בכוח השלטון ופגיעה בעקרון השוויון בבחירות. יודגש, שהתופעה האמורה חוזרת ונשנית, ומבקרי המדינה כבר התריעו עליה בעבר פעמים מספר.

הפרק האחר דן בקבלת עובדים ובמינויים פוליטיים ברשויות מקומיות. השירות הציבורי בישראל מושתת על עובדים קבועים, שאינם אמורים להתחלף עם חילופי שלטון, ומינויים אמור להעשות על פי נהלים הקבועים בדין, ובחירתם אמורה להיות על פי כישוריהם בלבד, בלי שלזהותם הפוליטית יהיה משקל כלשהו. הביקורת העלתה, שלאחר הבחירות לרשויות המקומיות שהתקיימו בנובמבר 1998, נתקבלו עובדים בהליכים לא תקינים ברשויות המקומיות שנבדקו, וכן נתקבלו בהליכים לא תקינים עובדים שהיו פעילים במסגרות פוליטיות שראש הרשות המקומית הנבחר השתייך אליהן, ובחירתם נעוצה בעובדה זו.

מינויים הנעשים משיקולים פוליטיים ולא משיקולים ענייניים, עלולים לפגוע באיכותו המקצועית של השירות הציבורי ובאמון הציבור בשירות זה. תופעת המינויים הפוליטיים, הפושטת צורה ולובשת צורה, מצטרפת לנורמות ציבוריות בלתי תקינות ההולכות וקונות להן שביתה בחיינו הציבוריים. גם על תופעה זו התריעו מבקרי המדינה בעבר, ומן הראוי כי יינקטו כל האמצעים - חקיקתיים, משפטיים וציבוריים - כדי לשרשה.

הפרק "נציגים כלכליים ונציגי המשטרה בחו"ל" עוסק גם הוא בנושא שנבדק בכמה גופים מבוקרים. פיתוח הקשרים הכלכליים הבין-לאומיים של מדינת ישראל, שהם נדבך חשוב בצמיחת המשק הישראלי, נעשה, בין היתר, באמצעות נציגים כלכליים שנשלחים לחו"ל מטעם משרדי ממשלה שונים. פעילותם של

נציגים אלה בחו"ל אינה מצטמצמת רק לייצוג האינטרסים הכלכליים של ישראל, ומוטלים עליהם גם תפקידי ייצוג והסברה בנושאים מדיניים והידוק הקשר עם יהודי התפוצות. הביקורת העלתה ליקויים אשר מבקר המדינה כבר התריע בעבר עליהם, אולם המלצות שהובאו בדוחות קודמים טרם יושמו.

בחלק שייוחד ל**ביקורת במערכת הביטחון** 20 פרקים הדנים במגוון רחב של נושאים. מטבע הדברים, לא כל שנאמר בדוחות אלה מפורסם ברבים. שלושה נושאים נוספים שנבדקו, וכן קטעים בכמחצית הפרקים האמורים, לא הונחו על שולחן הכנסת ולא פורסמו, כדי למנוע פגיעה בביטחון המדינה או בקשרי המסחר הבין-לאומיים שלה. הדבר נעשה בהתאם לסעיף 17 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958, [נוסח משולב].

הביקורת במערכת הביטחון עוסקת כבשנים קודמות בבעיות יסוד המחייבות טיפול מעמיק, וכן בליקויים שנמצאו בפעילות השוטפת של גופים במערכת זו.

הביקורת השנה נגעה גם בנושא חדש יחסית, בעל חשיבות לאומית - היערכות המדינה בראייה לאומית לאבטחת שירותים ממוחשבים חיוניים במגזר הממשלתי-אזרחי. דוח זה אף הוא לא מפורסם כולו, כדי למנוע פגיעה בביטחון המדינה. בסיכום הדוח בנושא זה הדגשתי, כי אף שהושקעה בו עבודה רבה, טרם התקבלו החלטות מרכזיות, התוצאות המקוות טרם הושגו, ויש מקום לשיפור בהיערכות המדינה לטיפול בו.

עניינו של החלק השלישי בדוח הוא ב**מוסדות המדינה**. נבדקו נושאים שונים במוסד לביטוח לאומי; ברשות השידור נבדקו הפיקוח והבקרה על פרסומות, חסויות ותשדירי שירות; וכן נבדקו נושאים ברשות הדואר, ברשות הנמלים והרכבות, וברשות שדות התעופה.

אליעזר גולדברג
מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור

ירושלים, ו' בתשרי תשס"ב
23 בספטמבר 2001